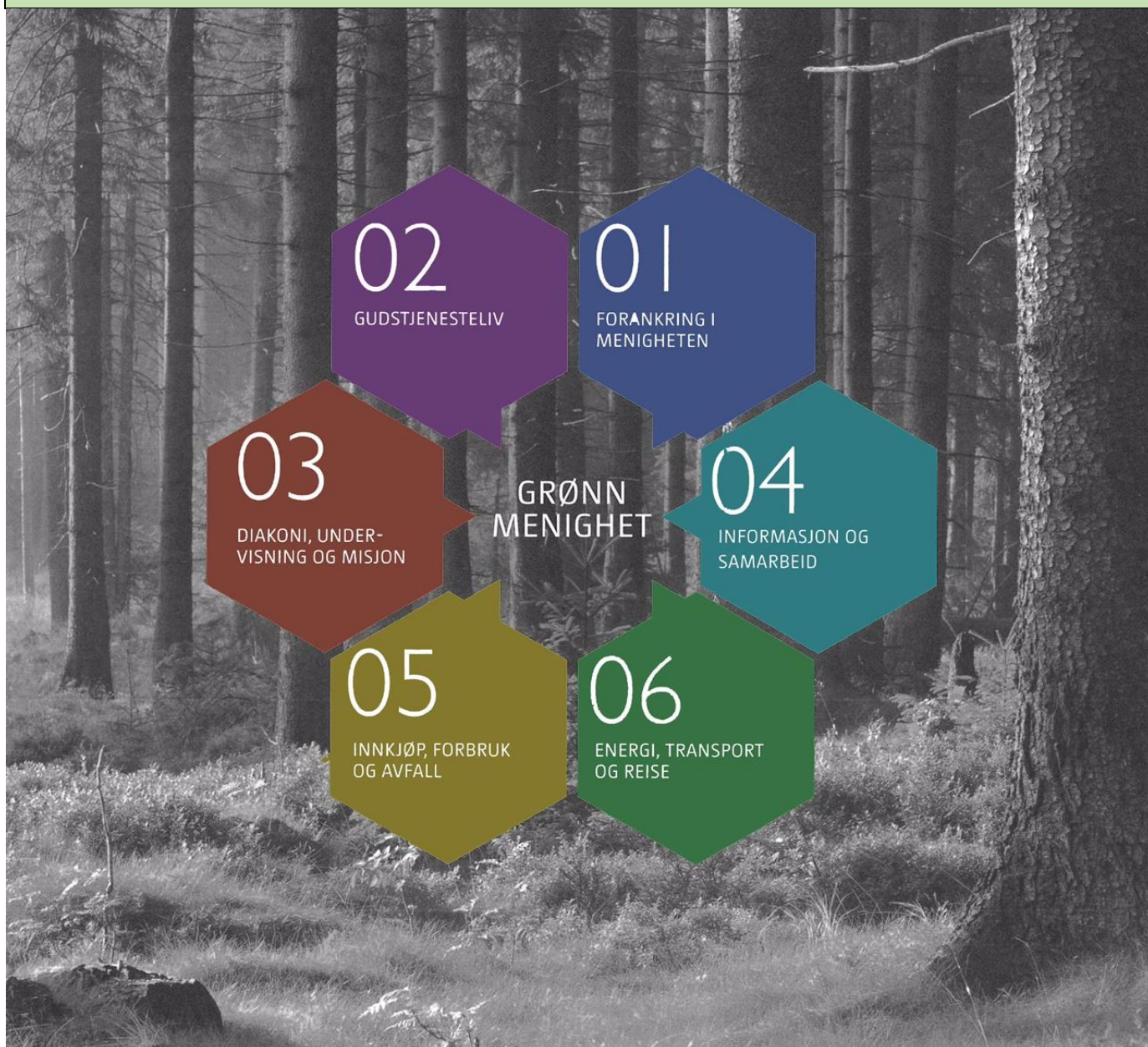


# Grønn handlingsplan for Voksen menighet

2019



**«For jorden og alt som fyller den, hører Herren til»**

**1. Kor. 10,26**

Grønn handlingsplan for Voksen menighet er behandlet og vedtatt av Menighetsrådet mai 2019. Den bygger i det alt vesentlige på den tidligere planen fra 2016, som igjen bygget på sentral ressursplan fra Den norske kirke: Grønn menighet.

Menighetsrådet har oppnevnt Grønn gruppe, som har ansvaret for å følge opp planen. Gruppen er reetablert i 2019.

Grønn gruppe ligger under Diakoniutvalget, men arbeider etter eget mandat. Gruppen kommuniserer selvstendig med menighetens mange ulike virksomheter, og deres ansvarlige. Det er ønskelig at lederne for de ulike utvalgene gjør seg kjent med planen, og forholder seg til planens innhold ved planlegging og gjennomføring av aktiviteter.

### I 2019-2020 vil vi særlig fokusere på disse punktene:

- Vi vil feire skaperverkets dag og andre gudstjenester i undring og takknemlighet over skaperverket.
- Vi vil inkludere miljø, forbruk og rettferdsperspektiv i bønner, liturgi og salmevalg.
- Vi vil kjøpe så lite som mulig. Det vi kjøper bør i størst mulig grad være kortreist, fairtrade eller miljømerket. Vi vil sortere avfall til resirkulering.
- Vi vil oppmuntre til mulighetene for å reise miljøvennlig til kirka.
- Vi vil oppmuntre menigheten til å ta del i livet på Voksenenga.
- Vi vil være ute og bruke de flotte områdene rundt kirka mest mulig.

## 01 Forankring i menigheten

Å ta vare på skaperverket er ikke bare for spesielt interesserte. Arbeidet med Grønn menighet forplikter oss både som enkeltpersoner og menighet. Derfor er det viktig at konseptet forankres i menigheten, på en måte som kan motivere og engasjere den enkelte og fellesskapet.

<i>Formulering</i>	<i>Tiltak</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Tidshorisont</i>
Har Grønn gruppe i menigheten, med overordnet ansvar for oppfølging av Grønn plan	Grønn gruppe er underlagt DU. Gruppeleder velges. Årlig møte med staben	Representant fra staben i gruppa	MR/DU/Diakon/ daglig leder	
Miljø- og rettferdighetsengasjement gjenspeiles i menighetens planer og aktiviteter	Menighetens utvalg oppfordres til å innlemme Grønn plan i planlegging og gjennomføring av aktiviteter.		MR og Grønn gruppe, men delegert til virksomhetslederne	Stadig prosess, særlig i semesterplanlegging

	Grønn plan som tema på årlig strategisamling			
Benytte uteområdene rundt kirken mest mulig	Legge aktiviteter ute så mye som mulig		Alle i menigheten	

## 02 Gudstjenesteliv

Vi ønsker at vår status som grønn menighet preger hele menighetens liv. Det handler først og fremst om å inspirere hverandre til å ta vare på og vise takknemlighet over skaperverket.

<i>Formulering i ny plan</i>	<i>Tiltak</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Tidshorisont</i>
Vi vil feire Skaperverkets dag og andre gudstjenester i undring og takknemlighet over skaperverket	Skaperverkets dag og høsttakkefest, begge som familiegudstjenester		Gudstjeneste- og musikk-utvalget (GMU) og familiegudstjenestegruppen (FGG)	Årlig, vår og høst
Vi vil inkludere miljø-, forbruks- og rettferdsperspektiv i bønner, liturgi, sang- og salmevalg der det er naturlig	Grønn gruppe ønsker å være en ressurs i forbindelse med FGGs og GMUs planleggingsmøter hvert semester	Grønn gruppe håper dette kan være en stadig prosess i stab og GMU	Prester og kantor	Løpende
Vi vil utfordre til engasjement i klima og rettferdspørsmål gjennom prekener og annen forkynnelse	Perspektiv i langtidsplan for gudstjenester. Andre andakter utover prekener (klubben, torsdagstreff...)	Grønn gruppe håper dette kan være en stadig prosess i stab	Prester, trosopplærere, menighetspedagog, diakon. Grønn gruppe	Løpende

## 03 Undervisning, diakoni og misjon

Miljø, forbruk og rettferdighet er temaer som griper inn i det som skjer i menigheten, også utenfor gudstjenesten. Ta vare på skaperverket gjennom aktiviteter i trosopplæringen, i diakonien, på temakvelder og i misjonsarbeidet.

<i>Formulering i ny plan</i>	<i>Tiltak</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Tidshorisont</i>
Vi vil integrere miljø-, forbruks- og rettferdsperspektiver i undervisning, trosopplæring og barne- og ungdomsarbeid	Grønt perspektiv tas med i utvalgenes strategiarbeid og årsplaner		Alle utvalg, Grønn gruppe kan bidra som ressurs for utvalg og aktører	

Vern av skaperverket og kamp for rettferdighet har en naturlig plass i menighetens diakoniplan	Følges opp av DU ved årlig revisjon av Diakoniplanen		Diakon/ DU	Årlig
Vi vil delta i fasteaksjonen til Kirkens Nødhjelp (KN) Ha KN-kontakt i menigheten	Fasteaksjonen er «menighetsaksjon», men konfirmantene er alltid med	Benytte ressurser fra KN, delta på konferanser ol. Kontakt med regionskoordinator Johanne Walle	DU/ diakon	Årlig, fastetid (innsamling helga/uka før palmesøndag)
Vi vil involvere menigheten i KNs, Changemakers eller andre organisasjoners underskriftskampanjer, og annet påvirkningsarbeid	Oppfordre Ungdsomsutvalget (UU) til å invitere Changemaker til en samling om våren. Arrangere ungdomsdag i forbindelse med fasteaksjonen	Kan dette være et område som kan inkludere flere/andre ungdommer i menighetens arbeid?	UU, menighetspedagog, trosopplærer	Våren (må bookes i forkant)
Vi vil arrangere loppemarked, byttemarked eller gi rom for andre kreative tiltak	Kan Voksenmessen i november utvides?	Her er muligheter for å få til mye morsomt og nå bredere ut.  Nye kreative tiltak		Vurderes i 2019. Kontakt med messekomiteen
Vi vil arrangere temakvelder om miljø, klima, forbruk, rettferd og fokus på skaperverket	En onsdagskveld med «grønt tema»	Evt. se i sammenheng med kreative tiltak, se over	Stab (sokneprest), DU, Grønn gruppe	Årlig
Vi ønsker at menighetens barn og unge kan delta i lokalt miljøprosjekt som engasjerer og utfordrer hele menigheten. Gjerne i samarbeid med andre lokale aktører – som Voksenenga nærmiljøhage	Kontakt med Voksenenga nærmiljøhage, engasjere oss i eksisterende aktiviteter der.  Bruke området i vårt arbeid, høste til ulike arrangement i kirken.		Grønn gruppe BU/UU og andre med lederansvar blant barn og unge	

## 04 Informasjon og samarbeid

Det at man gjør noe sammen, er en stor inspirasjon i seg selv. Som menighet kan vi også påvirke lokalsamfunnet vi er en del av. Vi ønsker å få med alle gode krefter i arbeidet med å skape et mer bærekraftig lokalsamfunn med vekt på livskvalitet her og nå.

<i>Formulering i ny plan</i>	<i>Tiltak</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Tidshorisont</i>
Vi vil formidle stoff om miljø, klima, forbruk og rettferd gjennom menighetens informasjonskanaler	Ha grønne bidrag i menighetsbladet  "Grønn knapp" på nettsiden		Grønn gruppe og menighetsbladets redaksjon	Flere ganger årlig
Vi vil søke samarbeid om miljø og rettferd med kommunen og andre lag og organisasjoner i vårt nærmiljø	Finne aktuelle samarbeidspartnere  Invitere til temakveld		Grønn gruppe	På sikt og dersom det dukker opp aktuelle ting
Vi vil involvere menighetens medlemmer i kirkens arbeid for miljø og rettferd	Formidle informasjon om aktuelle arrangement, f.eks Klimapilgrim	Benytte menighetens nettsider og Facebook		Evt andre tiltak enn det foreslåtte må komme på sikt
Samarbeide med Voksenenga Nærmiljøhage	Stille lokaler til disposisjon og evt bidra med andre ressurser.  Ha en representant i styret.			Området ble etablert i 2017. Har en femårig avtale med Gravferdsetaten, som ønskes forlenget

## 05 Innkjøp, forbruk og avfall

Menigheten ønsker å bli mer klima- og miljøvennlig gjennom helt konkrete tiltak. Å ta vare på skaperverket handler også om å iverksette tiltak som griper inn i menighetens eget grønne fotavtrykk. Ingen tiltak er for små.

<i>Formulering i ny plan</i>	<i>Tiltak</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Tidshorisont</i>
Vi vil gi hjelp til å bryte koblingen mellom et godt, meningsfylt liv og stadig økende materielt forbruk	Vise gleden i annet enn forbruk, vise muligheter til andre valg, og til å ta gode valg i det vi forbruker  Se på liljene på marken	Dette er en av konklusjonene/ oppfordringene i rapporten om naturmangfold (mai 2019).		
Vi vil kjøpe så lite som mulig, vurdere bruktkjøp og reparasjon og være	Gi folk inspirasjon og hjelp til å ta vare på ting og	Her tolkes punktet utover innkjøp til kirkebygget	Grønn gruppe  Daglig leder	Kontinuerlig

kritisk til bruk av engangsprodukter	gjenbruke.  Arrangere reparasjons- eller redesignkveld			
Vi vil bruke fairtrade-merkede produkter	Vi vil kjøpe inn og bruke fairtrademerkede produkter		Stab, daglig leder	Avgjøre i samråd med MR og stab
Vi vil foretrekke miljøsertifiserte leverandører av varer og tjenester, samt bruke miljømerkede produkter	Vi vil løfte fram og bruke miljømerkede produkter, f.eks svanemerket		Stab, daglig leder	Avgjøre i samråd med MR og stab
Vi vil unngå bruk av miljøgifter i rengjøringsmidler og sprøytemidler	Vi vil etterstrebe bruk av svanemerkede rengjøringsmidler		Stab, daglig leder	Avgjøre i samråd med MR og stab
Vi vil sortere avfall for resirkulering	Minne om korrekt avfallshåndtering.  Sette fram sorteringsstativet på kirkekaffe o.l.  Avfallssortering inn i leiekontrakt ved utleie av lokaler til arrangementer		Stab, daglig leder	Avgjøre i samråd med MR og stab
Vi vil redusere vårt papirforbruk	Vi vil fortsette å bruke prosjektor der det er mulig.  Vi vil øve oss i å skrive ut minst mulig		Stab, daglig leder	Avgjøre i samråd med MR og stab
Vi vil velge lokalprodusert og økologisk mat der det er mulig og forsøke å redusere kjøttforbruket	Vi vil bruke grønnsaker fra Voksenenga.  Vi vil bruke mer kortreist, økologisk mat med minst mulig miljøavtrykk		Ledere for ulike tiltak og arrangement	

## 06 Energi, transport og reise



Holdning og handling i forhold til klimaet kan ikke skje isolert fra livet utenfor menigheten. Vi kan gå foran som gode eksempler i hvordan hele lokalsamfunnet bør ta vare på klimaet og skaperverket. Slik kan menighetens arbeid også påvirke samfunnet utenfor.

<i>Formulering i ny plan</i>	<i>Tiltak</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Tidshorisont</i>
Vi vil ta en ENØK-sjekk av menighetens bygninger			Stab, daglig leder i samarbeid med KFIO	Avgjøre i samråd med MR og stab
Vi vil bruke sparepærer/led-lys og slukke lys og annet el-utstyr som ikke er i bruk	Slå av lyset når du går		Stab, daglig leder	Avgjøre i samråd med MR og stab
Vi vil oppfordre menigheten til å gå, sykle, reise kollektivt eller samkjøre til og fra kirken eller møtelokalet, og tilrettelegge for dette	Jevnlig minne om alternativer til bilkjøring i invitasjon til arrangementer  Lånesykkel til bruk i arbeidstiden for staben		Staben	2019
Utendørs el-uttak for bil og sykkellading	Vurdere behov for og evt finne finansiering for å montere el-uttak			
Ønske om å utnytte nye energikilder for kirkebygget	Ta initiativ til utredning av mulighetene for å montere solceller på kirkens store sydvendte tak	Voksen kirke er en storforbruker av energi  Undersøke tilskuddsordninger  Snakke med fagfolk utenfor- og i eget miljø	Daglig leder /Fellesrådet	2020

«Jorden og det som fyller den, hører Herren til, verden og de som bor der, er hans.» Sal 24, 1

**Voksen menighetsråd, 15. mai 2019**